

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 15, No. 2, 2020. Article ID: OJED-15-02-023
Article Info: Received 29 June, 2020; Revised 13 July, 2020; Accepted 13 July, 2020

OJED

An Online Journal
of Education

www.tci-thaijo.org/index.php/OJED

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน : คราวด์ซอร์สซิ่ง Instructional Guidelines to Enhance Students' Entrepreneurship: Crowdsourcing

ชญัญญา สุขสมวัฒน์ *

Chanunya Suksomwat

สุวิมล ว่องวานิช **

Suwimon Wongwanich

ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ ***

Chayut Piromsombat

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน และนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 13 คน และทำคราวด์ซอร์สซิ่ง (crowdsourcing) กับกลุ่มคนสาธารณะบนสื่อสังคม (social media) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ มีดังนี้ 1) การจัดเนื้อหาในรายวิชาให้มีการสอนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจ ควรเตรียมเนื้อหาพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดตั้งและดำเนินกิจการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 2) การจัดประสบการณ์การทำธุรกิจจริงให้ผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เขียนแผนธุรกิจ ทำโครงการ หรือธุรกิจขนาดเล็กด้วยตนเอง 3) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสนใจของตนเอง ร่วมกับการให้ผู้เรียนวิเคราะห์และวางแผนในการพัฒนาตนเองและการทำงาน 4) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ และ 5) การใช้กรณีศึกษา/สถานการณ์จำลองประกอบการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: ความเป็นผู้ประกอบการ, คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ, การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ, คราวด์ซอร์สซิ่ง

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Educational Research Methodology Division, Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: c.suksomwat@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Educational Research Methodology Division, Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: suwimon.w@chula.ac.th

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

***Lecturer of Educational Research Methodology Division, Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: chayut.p@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

This study analyzed and synthesized data on students' entrepreneurship enhancement, resulted in a new set of instructional guidelines to effectively enhance students' entrepreneurship. The data, collected in interviews with experienced entrepreneurship instructors and crowdsourced from netizens, were analyzed using content analysis.

The results revealed five key instructional guidelines to enhance students' entrepreneurship. The first is to integrate business knowledge into the curriculum by preparing fundamentals about founding and managing businesses. The second guideline is to prepare students through exposure to practical activities. They should be able to practice writing business plans, executing projects, or creating small businesses on their own. Thirdly, activities are important for students to express their interests. At the same time, instructors should help pupils analyze and plan their development and career path. The fourth guideline is to establish a good attitude towards being an entrepreneur. Lastly, business case simulation and case studies should be incorporated into classes as teaching materials.

Keywords: entrepreneurship, entrepreneurial orientation, entrepreneurship education, crowdsourcing

บทนำ

ความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) เป็นทักษะสำคัญและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การผลักดันการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียนจึงมีความสำคัญ เพราะจะทำให้ประเทศมีกำลังคนที่มีส่วนช่วยผลักดันเศรษฐกิจให้เติบโต (Bellance & Brandt, 2011; Blawatt, 1998; World Economic Forum, 2011) นอกจากนี้ประโยชน์ที่เกิดกับเศรษฐกิจและสังคมแล้ว คุณลักษณะและสมรรถนะของความเป็นผู้ประกอบการยังช่วยสร้างความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาและความมั่นใจให้เกิดขึ้นในบุคคล (World Economic Forum, 2011; Wilson et al., 2009)

สำหรับการดำเนินการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในประเทศไทย รัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับ “โมเดลประเทศไทย 4.0” ที่ให้ความสำคัญในการสร้างผู้ประกอบการ เช่น โครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneur Creation: NEC) การทำหลักสูตรการศึกษาสาขาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น ยิ่งทำให้เห็นการหาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความเป็นผู้ประกอบการยังมีความสำคัญและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

จากรายงานของ กระทรวงศึกษาธิการ (2561) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ พบว่า หลักสูตรที่สอนเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการในประเทศไทยนั้น เน้นจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา ทั้ง ๆ ที่ การสอนความเป็นผู้ประกอบการนั้นสามารถสอนได้ในทุกช่วงวัย (Lackeus, 2015) โดยผ่านการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสดแสดงศักยภาพของตนเองผ่านการทำงานในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริงและผู้สอนต้องมีทักษะความสามารถในการวิเคราะห์วินิจัยผู้เรียนเพื่อระบุจุดแข็งจุดอ่อนของผู้เรียน และให้ข้อมูลป้อนกลับที่ทำให้ผู้เรียนมีข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาตนเองหรือข้อมูลที่ช่วยให้ผู้สอนปรับแนวทางใหม่ในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ (Swanson, 2017)

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น จึงได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ โดยนำเอาคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial orientation) มาใช้ใน

การวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการมีผู้นิยามเอาไว้หลากหลาย ทั้งที่นิยามว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคล (Miller, 1983; Miller & Friesen, 1982) นิยามว่าเป็นกระบวนการ (Lumpkin & Dess, 1996) โดยสรุป คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความความคิดริเริ่มสร้างนวัตกรรมอย่างสม่ำเสมอ สามารถดำเนินกิจกรรมของผู้ประกอบการ และพร้อมที่จะรับความเสี่ยงในกลยุทธ์การตลาดของตนเอง (Lumpkin & Dess, 1996; Miller, 1983; Miller & Friesen, 1982; Mintzberg, 1973) ประกอบกับการวิเคราะห์ประสบการณ์จริงในการทำธุรกิจของผู้ประกอบการ ด้วยวิธีการทำ crowdsourcing (crowdsourcing) ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลหรือข้อคิดเห็นจากกลุ่มคนจำนวนมากที่บนอินเทอร์เน็ต (internet) สื่อสังคม (social media) หรือ แอปพลิเคชัน (application) ที่เลือกใช้วิธีการนี้เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ผู้ประกอบการเหล่านี้มักกระจายตัวอยู่ทั่วไปในอินเทอร์เน็ต (internet) ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทำ crowdsourcing (crowdsourcing) เหมาะสมเพราะนอกจากจะได้ข้อมูลความคิดเห็นตรงที่ต้องการแล้ว ยังช่วยประหยัดเวลาและต้นทุนอีกด้วย (Brabham, 2013; Hargrave, 2019; Howe, 2006; Yuen et al., 2011) โดยจะศึกษาผลการวิจัยแล้วจะนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน

วิธีการวิจัย

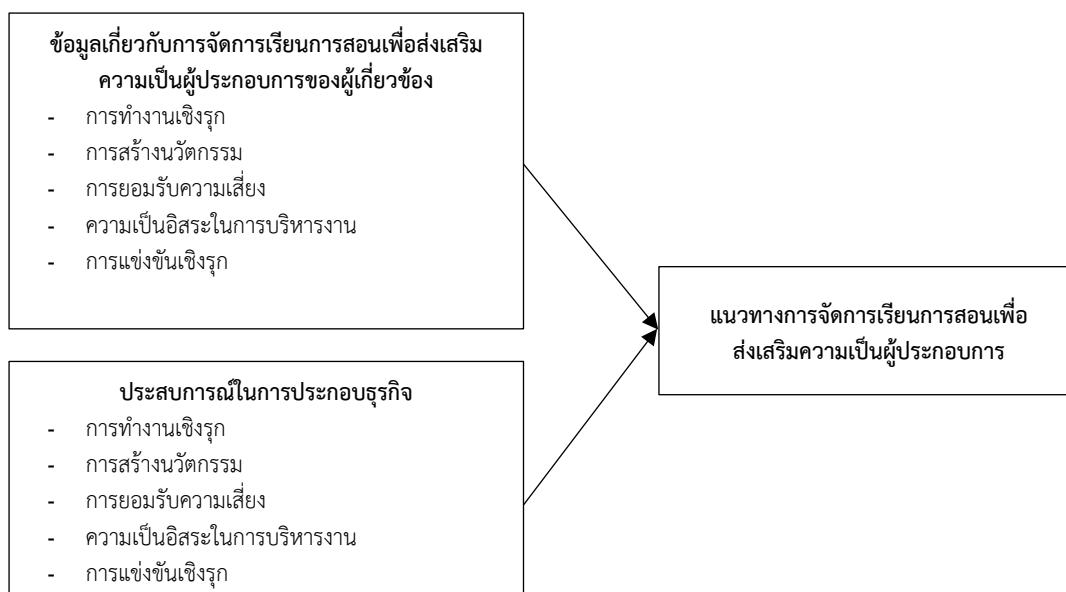
การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงบรรยาย มีรายละเอียด ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ยึดคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial orientation) ของ Lumpkin & Dess (1996) ตามองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การทำงานเชิงรุก (proactiveness) 2) การสร้างนวัตกรรม (innovativeness) 3) การยอมรับความเสี่ยง (risk taking) 4) ความเป็นอิสระในการบริหารงาน (autonomy) และ 5) การแข่งขันเชิงรุก (competitive aggressiveness) การเก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องได้อิงกรอบคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ 5 องค์ประกอบดังกล่าว เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของผู้สอนและประสบการณ์การประกอบธุรกิจของกลุ่มคนสาธารณะที่สะท้อนให้เห็นถึงการส่งเสริมตามองค์ประกอบย่อย ข้อมูลทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การสร้างแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการดังภาพ 1 ต่อไปนี้

ภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการหลากหลาย จากผู้ให้ข้อมูลสองกลุ่ม ดังนี้

1) ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง มีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สอน คือ จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่มีรายวิชาส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการอย่างน้อย 1 ปี สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย ครุภัณฑ์ศึกษา และอาจารย์นิเทศก์สถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่มีรายวิชาส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา สำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน ครุภัณฑ์ศึกษาจำนวน 3 คน อาจารย์นิเทศก์สถานศึกษาจำนวน 2 คน รวมทั้งนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวน 5 คน รวมทั้งหมดจำนวน 13 คน

2) กลุ่มคนสาธารณะบนสื่อสังคม (social media) ซึ่งไม่ระบุตัวตน โดยเก็บข้อมูลโดยการทำคราวด์ซอร์ซซิง (crowdsourcing)

การเก็บข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการการสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลด้วยการทำคราวด์ซอร์ซซิง (crowdsourcing)

1) การสัมภาษณ์ตัวอย่างวิจัยที่เป็นผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยจะส่งแนวคำถามในการสัมภาษณ์ให้ตัวอย่างก่อน เพื่อเตรียมตัวในการตอบคำถาม โดยประเด็นในการสัมภาษณ์จะเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการมอบหมายงานเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการตามองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ

2) การจัดประชุมสนทนากลุ่ม สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มคนสาธารณะ ผู้วิจัยจะตั้งคำถามพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและการพิทักษ์สิทธิของตัวอย่าง บนกระดานสนทนาออนไลน์ ด้วยเว็บไซต์ <https://padlet.com> จากนั้นเผยแพร่ ลิงก์ (link) หรือ QR code ให้กับกลุ่มคนสาธารณะบนสื่อสังคม

(social media) ได้แก่ Facebook, Twitter และ Line เพื่อให้เกิดการสนทนาโต้ตอบกันระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มคนสาธารณะบนสื่อสังคม ลักษณะของคำถามจะเกี่ยวข้องกับการสร้าง การดำเนินธุรกิจ และประสบการณ์ในการทำธุรกิจ โดยเริ่มกระจายลิงก์ (link) ให้กับผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจ startup ทางการศึกษา เพื่อกระจายต่อในกลุ่มผู้ประกอบการด้วยกันเอง เปิดรับคำตอบเป็นระยะเวลา 2 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า โดยใช้การสัมภาษณ์รายบุคคลสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย ครูระดับมัธยมศึกษา และอาจารย์นิเทศก์สถานศึกษา และใช้การสัมภาษณ์รายบุคคลหรือสัมภาษณ์กลุ่มสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากอาจารย์นิเทศก์โรงเรียน (ครูพี่เลี้ยง) มีการจัดทำข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการเลือกประเด็นที่เหมาะสมและสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน มีการจัดหมวดหมู่ และการวิเคราะห์เนื้อหา

2) ข้อมูลจากการสนทนาโต้ตอบบนกระดานสนทนาออนไลน์ เป็นข้อมูลออนไลน์ที่ไม่มีการเผชิญหน้า โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทำควอดซ์ซอร์ซซิง (crowdsourcing) ปริมาณการสนทนาทางออนไลน์ขึ้นอยู่กับความอึดตัวของข้อมูลที่ได้รับว่าครบถ้วนตามประเด็นที่กำหนด เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยจะจัดกระทำข้อมูลโดยเลือกจุดที่น่าสนใจและตรงประเด็นที่ศึกษานำมาจัดเป็นหมวดหมู่ จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยจะวิเคราะห์ประสบการณ์การประกอบธุรกิจ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการและประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจของกลุ่มคนสาธารณะ สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

การวิเคราะห์แนวการจัดการเรียนการสอนได้ยึดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการตามทฤษฎีของ Lumpkin & Dess (1996) ได้แก่ 1) การทำงานเชิงรุก (proactiveness) 2) การสร้างนวัตกรรม (innovativeness) 3) การยอมรับความเสี่ยง (risk taking) 4) ความเป็นอิสระในการบริหารงาน (autonomy) และ 5) การแข่งขันเชิงรุก (competitive aggressiveness) ดังปรากฏในตาราง 1 ตัวอย่างของแนวการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการมีได้หลายรูปแบบ ภายใต้โครงสร้างประกอบย่อยแต่ละด้าน ประเด็นสำคัญที่ได้จะเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การมอบหมายงานเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน

ตาราง 1

ตัวอย่างการจัดการสอนที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

องค์ประกอบ	การจัดการเรียนการสอน	ตัวอย่างข้อความ
1) การทำงานเชิงรุก (Proactiveness)	- สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนโดยการนำเสนอผู้ประกอบการมาเล่าเรื่องราว/ประสบการณ์ให้ฟังในห้องเรียน (วิทยาการ) - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ออกไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียน เช่น การเข้าค่าย อบรม/แข่งขันประกวดแผนธุรกิจ/บอร์ดเกมเกี่ยวกับธุรกิจนอกโรงเรียนเพื่อหาประสบการณ์จริง - มอบหมายงานเขียนแผนธุรกิจและวางแผนที่จะดำเนินธุรกิจจริงตามความสนใจของผู้เรียน/กลุ่ม - มอบหมายงานให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตัวเองในด้านประเด็นต่าง ๆ ทั้งความสามารถของตนเอง การเรียน การทำงาน ธุรกิจที่สร้างขึ้น เพื่อเตรียมแผนในการพัฒนา (ประยุกต์ SWOT analysis)	“...คนจะเกิด inspired ได้ บางคนต้องมีพลังจุดจากคนบางคน มันถึงต้องเอา CEO หรือคนที่ประสบความสำเร็จ มาเล่าให้ฟัง แล้วจะเกิดแรงบันดาลใจ แล้วเด็กจะลุกขึ้นมาทำ...” อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 “...ให้ทดลองเขียนแผนธุรกิจของตัวเอง เริ่มจากปัญหา หรือความชอบ แล้วก็เขียนออกมาเป็นแผน...” ครูผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2
2) การสร้างนวัตกรรม (Innovativeness)	- มอบหมายงานให้ผู้เรียนออกแบบธุรกิจของตัวเอง สร้างสินค้า/บริการของตัวเอง โดยมีทั้งแบบกำหนดโจทย์ให้ และปล่อยให้ผู้เรียนได้สร้างจากความชอบ ความสนใจ หรือปัญหาที่พบเจอ - เลือกตัวอย่าง/กรณีศึกษาสำหรับใช้จัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมในห้องเรียน ให้ผู้เรียนได้เห็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยีปัจจุบัน เทรนด์ในตลาดที่สามารถนำมาออกแบบสร้างเป็นธุรกิจได้	“...เด็กชอบดูวิดีโอ ดูอะไรใหม่ ๆ เขาจะตื่นเต้น ไม่ก็พวกเป็น info ก็น่าจะดีกว่าที่เป็น text เช่น เอาการสร้างตึก ด้วยเครื่องปริ้นสามมิติ ให้ดูว่าวิธีที่ทันสมัย มันเป็นอย่างไ...” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 “...เอาเรื่องใหม่ ๆ ที่ตามเทรนด์ มาเล่า...” ครูผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1
3) การยอมรับความเสี่ยง (Risk taking)	- มอบหมายงานให้ผู้เรียนดำเนินธุรกิจจริงตามแผนธุรกิจที่สร้าง โดยผู้เรียนจะต้องเป็นคนลงทุนวางแผน และบริหารงานด้วยตนเองทั้งหมด (เพื่อดูการยอมรับความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำธุรกิจของผู้เรียน) - เลือกตัวอย่าง/กรณีศึกษา/สถานการณ์จำลองที่ต้องตัดสินใจ ประเมินความเสี่ยงจากการเลือกของตนเอง ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ฝึกคิดและตัดสินใจ	“...ให้เขาลงมือทำจริงเลย ก็จะมีงานกลุ่ม ให้เขาจับกลุ่มคิดไอเดียว่าจะขายอะไร แล้วก็ให้เขาไปขายจริง ตอนกลางวัน ให้เขาลงทุนเอง ขายเอง ทำการตลาดเอง แล้วเงินที่ได้ ก็เป็นของเขาเลย ให้เขามีประสบการณ์ในการทำธุรกิจจริง ๆ ว่าเป็นยังไง...” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวอย่างการจัดการสอนที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

องค์ประกอบ	การจัดการเรียนการสอน	ตัวอย่างข้อความ
4) ความเป็นอิสระในการบริหารงาน (Autonomy)	● ให้ผู้เรียนดูและวิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จผู้ประกอบการระดับโลกที่ประสบความสำเร็จ มอบหมายงานให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและวางแผนให้สามารถทำเป้าหมายนั้นได้สำเร็จ (เช่น ให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายที่ตนเองอยากทำได้ภายใน 1 เดือน จะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ แล้วภายใน 1 เดือนมาตรวจสอบว่าผู้เรียนทำสำเร็จหรือไม่) ● มอบหมายงานที่เป็นงานกลุ่ม และผลัดเปลี่ยนผู้นำของกลุ่มให้ผู้เรียนได้ฝึกความเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในการทำงานกลุ่ม	● “...ให้เด็ก SWOT ตัวเอง มีประโยชน์ในการกำหนดทิศทางวางแผนให้ตัวเอง เอาไปพัฒนาตัวเอง...” ครูผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 ● “...เอา SMART กับ PDCA มาประยุกต์ใช้กับเด็ก ให้ตั้งเป้าหมายฝึกความมีวินัยให้ตัวเอง...” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 ● “...วิธีการจัดกลุ่มทำงานก็จะให้เวียนสมาชิกในกลุ่มไปเรื่อย ๆ ให้เจอเพื่อนใหม่ ๆ ทำงานกับคนใหม่ ๆ บ้าง...” ครูผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3
5) การแข่งขันเชิงรุก (Competitive aggressiveness)	● จัดกิจกรรมให้มีการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มผู้เรียน ตั้งแต่การแข่งขันตอบคำถาม/สถานการณ์จำลองที่ผู้สอนสร้างขึ้น ระหว่างการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ไปจนถึงแข่งขันกันดำเนินธุรกิจจริงตามแผนธุรกิจที่วางไว้ (ในการแข่งขันทุกครั้ง ผู้สอนจะต้องกำหนดกติกาและเกณฑ์ในการ แข่งขันให้ชัดเจน) ● เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แข่งขันประกวดแผนธุรกิจหรือบอร์ดเกมเกี่ยวกับธุรกิจที่ภาครัฐ/เอกชนจัดขึ้น ให้มีการแข่งขันระหว่างโรงเรียน จะเห็นความต้องการแข่งขันของผู้เรียนตั้งแต่คัดเลือกในโรงเรียน จนออกไปแข่งขันนอกโรงเรียน	● “...เรากำหนดวิธีการวัดเอาไว้หลากหลาย เพราะฉะนั้น เด็กบางคนที่เขาออกไปแข่งขัน ไปประกวด เขาควรจะได้รับคะแนนตรงนี้พิเศษ บางคนไม่ต้องสอบด้วยซ้ำ เพราะอันนี้มันเห็นชัดมาก ที่บอกถึงความเป็นผู้ประกอบการ...” อาจารย์มหาวิทยาลัยผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ● “...เวลาให้แข่งกันในห้อง เขาจะดูตื่นขึ้นมาเลย บรรยากาศสนุกมาก แต่เราก็ต้องระวัง ถ้าเราดูลำเอียงเมื่อไหร่ เขาจะโวยวายแล้วเสียเปรียบไม่ได้เลย...” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

จากข้อมูลที่ได้รับ พบว่าจุดเด่นของการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกถึงตัวตน ความเป็นตัวเอง บอกถึงสิ่งที่ชอบ สิ่งที่ยอยากทำ ความสนใจของผู้เรียน ความเต็มใจที่จะทำด้วยตนเอง ไม่จำกัดกรอบการคิดว่าทำได้หรือไม่ได้ เน้นการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจ ไม่ว่าจะทำเองหรือพึ่งจากคนอื่น ซึ่งในการเตรียมการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนต้องเตรียมตัวอย่างมาก ในการทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ในการจัดการเรียนการสอน เตรียมกรณีศึกษา ประเด็นที่เหมาะสมให้ผู้เรียนอภิปรายในชั้นเรียน จัดหาวิทยากรที่จะสร้างแรงบันดาลใจ และเตรียมโครงการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

2) ประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของกลุ่มคนสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการคราวด์ซอร์ซซิง (crowdsourcing) กับกลุ่มคนสาธารณะซึ่งจะไม่ระบุตัวตนของผู้ตอบ ผ่านทางกระดานสนทนาบนสื่อสังคม (social media) สามารถสรุปประสิทธิภาพเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจจากการเป็นผู้ประกอบการ ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2

ประสิทธิภาพของกลุ่มคนสาธารณะเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ

ประสิทธิภาพการเป็นผู้ประกอบการ	ตัวอย่างข้อความบนกระดานสนทนา	
1) มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่สนใจ และความรู้พื้นฐานในการดำเนินธุรกิจ	 Anonymous ความชอบและความถนัดของตัวเอง แต่ส่วนมากมาจากชอบก่อน แล้วไปฝึกให้เชี่ยวชาญมากขึ้น แค่ชอบมันไม่พอ ต้องมีทักษะความรู้ด้วย เลยไปเรียนทำอาหาร	 Anonymous ความสามารถ ในการวิเคราะห์ระบุปัญหาและความต้องการของผู้คน (Demand) และ ความสามารถ ในการวิเคราะห์หาคำตอบแบบวิธีแก้ไข ปัญหาสร้างคุณค่าให้ผู้ที่ต้องการ (Solution)
2) มีทักษะในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของธุรกิจได้	 Anonymous ความสามารถ ในการประเมินความเสี่ยง	 Anonymous ความสามารถ ในการค้นหา สร้างแรงบันดาลใจ บริหารทีม พัฒนาทีม
3) มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ	 Anonymous จบไม่ตรงสายก็ไม่เป็นไร ถ้าใจเรารักที่จะทำ มันจะมีช่อง ให้เราทำได้	 Anonymous ชีวิตเป็นของเรา ออกแบบชีวิตด้วยตัวเอง อย่ากลัวการถูกตัดสิน โดยคนอื่น แต่จงกลัวการไม่ได้ตัดสินชีวิตด้วยตัวเอง ถ้าเราคิดรอบคอบแล้ว
4) มองเห็นโอกาส ช่องทางในการเริ่มและดำเนินธุรกิจของตัวเอง	 Anonymous ทันโลก ทันเหตุการณ์ จับโอกาสจากสิ่งเหล่านั้น ให้ได้	 Anonymous จริง ๆ มีความฝันอยากทำอะไรด้วยตนเอง ตั้งแต่ ม.ปลาย เป็นความรู้สึกอยากท้าทาย พิสูจน์ตัวเอง
5) พัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ทันโลก ทันเหตุการณ์	 Anonymous ถ้าถึงวันที่ธุรกิจของเราอยู่ได้แล้ว แต่เราก็ต้องไม่หยุดพัฒนาตัวเอง	 Anonymous ช่างสังเกต โอกาสมีอยู่รอบตัว อยู่ที่ว่าเราจะมองเห็นหรือเปล่า
6) กล้าคิด กล้าลงมือทำ กล้าเสี่ยง	 Anonymous ไม่กลัว กล้าได้กล้าเสีย มีความเชื่อ มั่นใจในตัวเอง	 Anonymous กล้าเสี่ยง กล้าลงมือทำ เพราะถ้าไม่ทำอะไร ไม่ลงมือสักที ไม่ออกจากกรอบ ก็ไม่มีวันรู้ ว่าสิ่งที่คิด มันจะสำเร็จมั๊ย
7) การมีคอนเนกชัน (connection) เป็นสิ่งสำคัญ	 Anonymous มีงานบางอย่างที่เราทำเองไม่ได้ connection เลยเป็นสิ่งสำคัญ หาเพื่อน มีคนรู้จักเยอะๆ บางทีในอนาคต คนที่ไม่คิดว่าจะช่วยเราได้ในวันนี้อาจจะสำคัญ ในอนาคต	
8) การมีคู่แข่งเป็นเรื่องปกติในการทำธุรกิจ ต้องเชื่อมั่นในสินค้าว่าตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้	 Anonymous การมีคู่แข่ง การมีคู่แข่งเป็นเรื่องปกติ ลูกค้าน่าจะเป็นคนเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้ตัวเอง เราแค่ห้ามหยุดพัฒนาตัวเอง ให้สินค้าเราตอบสนองลูกค้า	

ตาราง 2 (ต่อ)

ประสบการณ์ของกลุ่มคนสาธารณะเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ

ประสบการณ์การเป็นผู้ประกอบการ	ตัวอย่างข้อความบนกระดานสนทนา
9) ทุกปัญหาที่มีทางออก ให้ลองวิเคราะห์ปัญหาดี ๆ อย่าย่ำพละมา	 Anonymous 2mo ความประมาท มองไม่รอบด้าน และตัดสินใจเร็วเกินไป Anonymous 1. ไม่มีคำว่า "ไม่พร้อม" ลองวิเคราะห์ดี ๆ ว่าตัวเองต้องการอะไร ชาติอะไร อย่าแค่พูดว่า ขอเวลา หรือ ขาดประสบการณ์ หรือไม่มีทุน ถ้าคำตอบที่ยังไม่อยากเริ่มคือสิ่งเหล่านี้ ถือว่าใช้ไม่ได้ เพราะยังวิเคราะห์ตัวเองไม่ได้พอ ลองศึกษา 5-why analysis 2. อย่าทำอะไร เพียงเพราะ "อยากทำ" การอยากทำเป็นสิ่งที่ดี แต่จุดในการทำ หรือ เข้ากระทำแก้ปัญหา ควรเกิดจากการวิเคราะห์รอบด้านด้วย เพื่อ ไม่ทำอะไรที่ซ้ำซ้อน หรือ ไม่ตอบ โจทย์ ลองดูดี ๆ หลายครั้ง ปัญหาที่มีทางออกอยู่แล้ว แต่ปัญหาจริง ๆ คือ Barrier to access หรือ management buy-in ฯลฯ
10) หาลูกค้าของตัวเองให้เจอ เรียนรู้ที่จะรับฟังความเห็นจากลูกค้าฟัง	 Anonymous 2mo มีความสุข รัก ในสิ่งที่ทำ ทุกสินค้ามีลูกค้า เพียงแค่ต้องหาลูกค้าของคุณ ให้เจอ เรียนรู้จากการฟังลูกค้า คำแนะนำเล็กๆ ของลูกค้า บางทีก็ส่งผล ให้แบรนด์เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีได้
11) สร้างเอกลักษณ์ให้ธุรกิจ ผลิตรายณ์ของตนเอง	 Anonymous เอกลักษณ์และจุดขายของธุรกิจ และธุรกิจสามารถเติบโตได้เรื่อยๆตามเวลา Anonymous ความแตกต่าง จุดยืนที่ชัดเจน และความมีวินัย

ผลสรุปประสบการณ์เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจจากการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มสาธารณะบนกระดานสนทนาออนไลน์ข้างต้น สามารถสังเคราะห์ได้ว่า ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 5 องค์ประกอบสูง มีมุมมองและพฤติกรรมในการสร้างธุรกิจดังรายละเอียดภายใต้แต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) **การทำงานเชิงรุก (Proactiveness)** ผู้ประกอบการมักจะมองทุกอย่างรอบตัวเป็นโอกาส มองหาช่องทางในการทำธุรกิจ ไม่หยุดที่จะพัฒนาตัวเองให้ทันโลก แสวงหาความรู้ ฝึกฝนทักษะในการพัฒนาตนเอง และธุรกิจอยู่เสมอ

2) **การสร้างนวัตกรรม (Innovativeness)** ผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการคิดและสร้างธุรกิจของตนเอง อาจเป็นการสร้างได้ทั้งสินค้า บริการ หรือกระบวนการการผลิต

3) **การยอมรับความเสี่ยง (Risk taking)** ผู้ประกอบการมักจะกล้าคิด กล้าลงมือทำ มั่นใจในตัวเอง ไม่กลัวที่จะเริ่มต้นใหม่

4) **ความเป็นอิสระในการบริหารงาน (Autonomy)** ผู้ประกอบการจะวางแผน วิเคราะห์ตลาด ตัดสินใจเลือกเส้นทางที่จะทำให้ธุรกิจของตนเองประสบความสำเร็จได้

5) **การแข่งขันเชิงรุก (Competitive aggressiveness)** ในโลกของการทำธุรกิจ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการมีคู่แข่ง ผู้ประกอบการจะต้องมองเห็นโอกาส และช่องทางในการแข่งขัน ทำให้ธุรกิจของตนเองตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

อภิปรายผล

การที่จะทำให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้ประกอบการและมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ประกอบการได้นั้น ผู้สอนเป็นส่วนสำคัญที่จะเตรียมพร้อมผู้เรียนและจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยที่ได้มาจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการทำควอดรอนต์ซิง (crowdsourcing) กับกลุ่มคนสาธารณะนั้น มาสังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน ดังนี้

1) การจัดเนื้อหาในรายวิชาให้มีการสอนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจ

การจัดการเรียนการสอนผู้สอนควรจะต้องเตรียมเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดตั้งและดำเนินกิจการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เอาไว้ เช่น ความรู้ด้านการตลาด การบัญชี การวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภค การบริหาร และการวางกลยุทธ์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Morris (2017) ว่าการกำหนดเนื้อหาที่จะต้องสอนให้กับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ หนึ่งในสิ่งที่ต้องสอนในรายวิชาเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการคือ พื้นฐานของธุรกิจ เนื่องจากธรรมชาติของการเป็นผู้ประกอบการได้ ต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการและขอบเขตของธุรกิจ เนื้อหาที่ผู้เรียนควรรู้ เช่น การวิเคราะห์ต้นทุน, การวิเคราะห์ตลาด, กลยุทธ์การขาย, การเงิน เป็นต้น นอกจากนี้การศึกษานี้ของ Lee (2018) ยังชี้ให้เห็นว่าหากผู้เรียนได้รับความรู้และฝึกทักษะเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเป็นความเป็นผู้ประกอบการสูงจากการศึกษาของ Nabi et al. (2018) สนับสนุนให้เห็นว่าผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาในหลักสูตรความเป็นผู้ประกอบการ มีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการสูงกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนในหลักสูตรความเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) การจัดประสบการณ์การทำธุรกิจจริงให้ผู้เรียน

การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเขียนแผนธุรกิจ ทำโครงการ หรือธุรกิจขนาดเล็กด้วยตนเอง อาจจะทำในระดับโรงเรียนหรือถ้าผู้เรียนสนใจจะเปิดโอกาสให้แข่งขันนอกโรงเรียนได้ เนื่องจาก การที่ผู้เรียนได้เริ่ม ทำธุรกิจจริง ๆ ทำให้มีประสบการณ์ตั้งแต่วัยเด็ก ในอนาคตจะสามารถวางแผนการทำธุรกิจของตนเองได้เร็ว อีกทั้งจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนรู้ว่าชอบ มีความต้องการอยากทำธุรกิจหรือไม่ ถ้าผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนรู้ว่าอยากทำธุรกิจได้ตั้งแต่เด็กก็จะยิ่งสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ให้กับสังคมได้เร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ De Lourdes Cárcamo-Solís et al. (2017) ที่ให้ผู้เรียนระดับประถมศึกษาสร้างกิจการขนาดเล็กของตนเองขึ้นมา ภายใต้การดูแลของอาจารย์มหาวิทยาลัยและนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า การให้ผู้เรียนสร้างกิจการขนาดเล็กของตนเอง ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติ, ความรู้ และรับรู้ถึงคุณค่าในการเป็นผู้ประกอบการสูงขึ้น นอกจากนี้การศึกษานี้ของ Lee (2018) Olokundun et al. (2018) และ Williams & Gentry (2017) ยังสนับสนุนว่า หากผู้เรียนได้รับประสบการณ์นอกห้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถประยุกต์เอาทฤษฎีที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้

3) การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสนใจของตนเอง

การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนนั้น ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสนใจของตนเอง รับฟังความคิดเห็นและไม่จำกัดกรอบความคิดของผู้เรียน และแนะนำให้ผู้เรียนให้แสวงหากิจกรรมนอกห้องเรียนทำ เพื่อพัฒนาตนเองตามความสนใจ ร่วมกับให้ผู้เรียนวิเคราะห์ตนเอง ให้สามารถวางแผนในการพัฒนาตนเองและทำงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Lee (2018) ที่ศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ หนึ่งในวิธีการที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน

คือ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง วิเคราะห์ความต้องการเป็นผู้ประกอบการของตนเองให้ได้ จะช่วยให้ผู้เรียนรู้ว่าในอนาคตอยากประกอบอาชีพอะไรและเลือกสิ่งที่ตรงกับความต้องการและเหมาะสมได้

4) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการให้ผู้เรียน

ทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการนั้นเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ ที่ทำให้ผู้เรียนตัดสินใจว่าจะเป็นหรือไม่เป็นผู้ประกอบการในอนาคต การจะสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้เรียนได้นั้น ผู้สอนจะต้องทำให้ผู้เรียนเห็นประสบการณ์ ความประทับใจในการทำธุรกิจจากผู้ประกอบการ สร้างแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการ เริ่มต้นธุรกิจให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนอาจให้ผู้ประกอบการมาเล่าถึงเรื่องราวในการจะทำธุรกิจให้ผู้เรียนฟัง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากผู้ประกอบการเหล่านั้นได้โดยตรง นอกจากจะเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการแล้วยังช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการทำธุรกิจได้อีกด้วย หากผู้สอนไม่สะดวกที่จะเชิญผู้ประกอบการมาบรรยายในคาบเรียน อาจจะใช้วิธีการเลือกคลิปวิดีโอของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จให้ผู้เรียนได้ดูและอภิปรายในชั้นเรียนแทนได้ก็เป็นการสร้างแรงบันดาลใจได้เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Morris (2017) ที่พบว่ารายวิชาเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย มีรายวิชาที่ผู้สอนเป็นผู้ประกอบการหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น ผู้เชี่ยวชาญที่เคยได้รับเชิญให้พูดบนเวที TED talk ซึ่งการที่ผู้สอนเป็นผู้ประกอบการ มีประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการ จะทำให้การจัดการเรียนการสอนน่าสนใจ ช่วยกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สอบถามจากผู้มีประสบการณ์ได้โดยตรง ซึ่งการสอนให้ผู้เรียนมีแนวคิดในการเป็นผู้ประกอบการนั้นยังเป็นเป้าหมายหนึ่งที่ผู้สอนต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ดังการศึกษาของ Michael (2018) ที่เก็บแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนความเป็นผู้ประกอบการ จากผู้สอนที่สอนในรายวิชาความเป็นผู้ประกอบการ พบว่า เป้าหมายหลักที่ผู้สอนต้องการให้เกิดกับผู้เรียน คือ พัฒนาให้ผู้เรียนมีแนวคิดของการเป็นผู้ประกอบการ

5) การใช้กรณีศึกษา/สถานการณ์จำลองประกอบการจัดการเรียนการสอน

สำหรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการนั้น การที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจการทำธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการในชีวิตจริงได้ง่ายและชัดเจนขึ้นนั้น ผู้สอนควรเลือกกรณีศึกษาที่มีความทันสมัย น่าสนใจ เข้าใจได้ง่าย และตรงประเด็นมาใช้ประกอบ อีกทั้งใช้สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับธุรกิจให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Michael (2018) ที่เก็บแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนความเป็นผู้ประกอบการ จากผู้สอนที่สอนในรายวิชาความเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ผู้สอนนิยมใช้วิธีการสอนด้วยกรณีศึกษา ในการสอนความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนั้นการศึกษาของ Farashahi & Tajeddin (2018) ยังเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนด้วย สถานการณ์จำลอง กรณีศึกษา และการบรรยายเอาไว้ พบว่า การสอนด้วยสถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะและวิเคราะห์ความสามารถของตนเอง รองลงมาเป็นกรณีศึกษา และการบรรยายตามลำดับ ในขณะที่วิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหา คือการสอนด้วยสถานการณ์จำลองและกรณีศึกษาซึ่งให้ผลลัพธ์ที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาข้อได้เปรียบของการใช้กรณีศึกษาและสถานการณ์จำลอง การศึกษาของ Lee (2018) Williams & Gentry (2017) และ Zulfiqau (2019) สนับสนุนว่า การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการทำธุรกิจผ่านการลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาในห้องเรียน ให้ได้รับประสบการณ์จริงเกี่ยวกับโลกธุรกิจนั้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดและสามารถประยุกต์สิ่งที่เรียนไปใช้จริงได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้น ควรมีการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสนใจของตนเอง และแนะนำให้ผู้เรียนแสวงหากิจกรรมนอกห้องเรียนทำ เพื่อพัฒนาตนเองตามความสนใจ ร่วมกับให้ผู้เรียนวิเคราะห์ตนเอง ให้สามารถวางแผนในการพัฒนาตนเองและทำงานได้อย่างเหมาะสม อีกทั้ง จัดเนื้อหาในรายวิชาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พื้นฐานในการทำธุรกิจ ใช้กรณีศึกษา/สถานการณ์จำลอง ร่วมกับการจัดประสบการณ์ในการทำธุรกิจจริงให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อสร้างพื้นฐานความรู้และทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้ประกอบการให้ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ขยายตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการจากผู้สอนในสถานศึกษานอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นลักษณะวิธีการจัดการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในรูปแบบอื่น ๆ

2.2 ศึกษาผลการนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนไปทดลองใช้จริงในชั้นเรียน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

2.3 เลือกใช้แพลตฟอร์ม (platform) สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการคราวซอร์สซิง (crowdsourcing) ที่หลากหลาย ได้รับความนิยมสูง หรือมีความเฉพาะเจาะจงบนสื่อสังคม (social media) เช่น เว็บไซต์ Pantip, เพจต่าง ๆ บน Facebook เป็นต้น นอกเหนือจากสื่อสังคมส่วนตัวของผู้วิจัย จะทำให้สามารถเก็บรวบรวมความคิดเห็นจำนวนมากและรวดเร็ว

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *รายการวิจัย การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education)*. พรึกหวานกราฟฟิค.

ภาษาอังกฤษ

Bellance, J., & Brandt, R. (2011). *21st Century skill: Rethinking how students learn*. Solution Tree Press.

Blawatt, K. R. (1998). *Entrepreneurship process and management*. Upper Patrick Ferrier.

Brabham, D. C. (2013). *Crowdsourcing*. The MIT Press.

De Lourdes Cárcamo-Solís, M., del Pilar Arroyo-López, M., del Carmen Alvarez-Castañón, L., & García-López, E. (2017). Developing entrepreneurship in primary schools: The Mexican experience of my first enterprise: entrepreneurship by playing. *Teaching and Teacher Education*, 64, 291-304. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2017.02.013>

- Farashahi, M., & Tajeddin, M. (2018). Effectiveness of teaching methods in business education: A comparison study on the learning outcomes of lectures, case studies and simulations. *The International Journal of Management Education*, 16, 131-142. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2018.01.003>
- Hargrave, M. (2019, July 8). *Crowdsourcing*. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/c/crowdsourcing.asp>
- Howe, J. (2006, June). The rise of crowdsourcing. *Wired Magazine*, 14(6). <https://www.wired.com/2006/06/crowds/>
- Lackeus, M. (2015). *Entrepreneurship in education what, why, when, how*. OECD.
- Lee, K. (2018). What do we think how best to teach university students to become entrepreneurial: The lecturers' perspective. *Proceedings of the 6th International Conference on Innovation and Entrepreneurship, USA*, 206-213.
- Lumpkin, G. T., & Dess, G. G. (1996). Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance. *Academy of Management Review*, 21(1), 135-172.
- Michael, S. C. (2018). What should we teach in the new ventures class? An empirical analysis. *Journal of Entrepreneurship Education*, 21(2), 1-17.
- Miller, D. (1983). The correlates of entrepreneurship in three types of firms. *Management Science*, 29(7), 770-791.
- Miller, D., & Friesen, P. H. (1982). Innovation in conservative and entrepreneurial firms: Two models of strategic momentum. *Strategic Management Journal*, 3(1), 1-25.
- Mintzberg, H. (1973). Strategy-making in three modes. *California Management Review*, 16(2), 44-53. <https://doi.org/10.2307/2F41164491>
- Morris, M. H. (2017). Why content and lecture matter in entrepreneurship education. In D. F. Kuratko & S. Hoskinson (Eds.). *The great debates in entrepreneurship* (pp. 1-8). Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/S1048-473620170000027002>
- Nabi, N., Walmsley, A., Liñán, F., Akhta, I., & Neame, C. (2018) Does entrepreneurship education in the first year of higher education develop entrepreneurial intentions? The role of learning and inspiration. *Studies in Higher Education*, 43(3), 452-467. <https://doi.org/10.1080/03075079.2016.1177716>
- Olokundun, M., Moses, C. L., Iyiola, O., Ibidunni, S., Ogbari, M., Peter, F., & Borishade, T. (2018). The effect of non-traditional teaching methods in entrepreneurship education on students' entrepreneurial interest and business startup: A data article. *Data in Brief*, 19, 16-20. <https://doi.org/10.1016/j.dib.2018.04.142>
- Swanson, L. A. (2017). *Entrepreneurship and Innovation Toolkit*. Pressbook. <https://openpress.usask.ca/entrepreneurshipandinnovationtoolkit/>

- Willians, J. L., & Gentry, R. J. (2017). Keeping it real: The benefits of experiential teaching methods in meeting the objectives of entrepreneurship education. In D. F. Kuratko & S. Hoskinson (Eds.). *The great debates in entrepreneurship* (pp. 1-8). Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/S1048-473620170000027003>
- Wilson, K. E., Vyakarnam, S., Volkmann, C., Mariotti, S., & Rabuzzi, D. (2009, April). Educating the next wave of entrepreneurs: Unlocking entrepreneurial capabilities to meet the global challenges of the 21st century. In World Economic Forum: A Report of the Global Education Initiative.
- World Economic Forum. (2011). Unlocking entrepreneurial capabilities to meet the global challenges of the 21st century: Final report on the entrepreneurship education workstream. In World Economic Forum Global Education Initiative. World Economic Forum.
- Yuen, M. C., King, I., & Leung, K. S. (2011, October). A survey of crowdsourcing systems. In *2011 IEEE Third International Conference on Privacy, Security, Risk and Trust and 2011 IEEE Third International Conference on Social Computing* (pp. 766-773). IEEE.
- Zulfiqar, S., Sarwar, B., Aziz, S., Chandia, K. E., & Khan, M. K. (2019). An analysis of influence of business simulation game on business school students' attitude and intention toward entrepreneurial activities. *Journal of Educational Computing Research*, 57(1), 106-130. <https://doi.org/10.1177/0735633117746746>